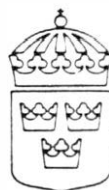

Motion till riksdagen

1989/90:A269

av Anna Horn af Rantzien m.fl. (mp)

Faror i arbetsmiljö – asbestos och silikos

Mot.
1989/90
A269–270

Det finns en hel del kvarts i sandsten, gnejs, granit och vanlig sand. Och vad är kvarts? En kiseldioxid som i kristallform på en gång är så hård och hållfast att den är begärlig inom industrin och avger ett så finfördelat damm att de som jobbar inom industrin bara begär att slippa undan den. De giftiga partiklarna från kvarts kan bli så små att de i motsats till det damm vi brukar sopa hemmavid osedda smyger in i lungornas finaste vindlingar och där ser till att långsamt göra vävnaderna stela, tills ägaren får svårt att andas. När hans andnöd blivit kronisk har han fått så kallad stendammslunga, silikos, en yrkesskada som hos oss är känd sen 1700-talet, då Linné noterade att "bröstsjukan" i Orsa tog livet av helt unga stenarbetare. Andnöden kommer smygande som cancer, kan vanta ut sitt damminpyrda offer i upp till trettio år, den kan slå till långt sedan bäraren har pensionerats och tror sig vara på den säkra sidan, den kan slå på mindre än fem år. Och botemedel saknas alljämt helt. Här står den ännu mera maktlös än inför tumörer, läkarvetenskapen, det är ju också mindre vanligt med miljardanslag till forskare som vill försöka lösa silikosens gåta. Att döma av det bröd man åt i Vindeln är kvartsen mindre farlig att förtära. När kvartsdammkornen fastnat stannar de för gott och dör först med sin bärare, trofastare än någon anförvant, ett faktum som tycks öka, inte minska, benägenheten att förtiga sjuken. Urgamla missförhållanden är svåra

att skänka journalistiskt nyhetsvärde, det som är lika aktuellt för jänman får liksom aldrig aktualitet. Om även Arbetarskyddsstyrelsens dammforskare och yrkesinspektörer fick silikos så skulle saken komma i ett för media gynnsammare läge, men det är bara vanligt folk som drabbas. Att de som skivar och graverar sten till våra minnesvårdar ofta läggs i en för tidig grav på grund av vad de andas in under sitt fromma värv kan tyckas vara nog makabert för sorgkantade rubrikpådreg i pressen, men gravstensjukan verkar snarare ha fått den tryckta tystnaden att tätna. Eller har ni läst många larmartiklar om silikos på sistone? Är inte den gamla stendammslungan mest ett spöke från förr som är på väg att tyna bort i det moderna industrisamhället?

I digra luntor sedan 60-talet har först en silikosutredning, sedan det större Silikosprojektet visat, låt vara för en mindre menighet, att dammsjukdomen gått tillbaka i flera branscher där den längst har härjat, exempelvis i järnmalmsgruvorna och i den gamla glastillverkningen. Samtidigt har den hemsökt flera sten- och krossarbetare än förr, är kvar på stålverken, också de största, och har spritt sig till ett antal industrier där kvartsdammrisken förut nonchalerats. De som tillverkar sandpapper och takpapp, de som anlägger tunnlar eller brunnar, de som kör stora gatsopningsmaskiner, de som kvartspulverslipar tandproteser, de som befriar gjutet gods från sand och de som river gjutformsugnarna,

de som är sysselsatta med att blåstra, att blanda murbruk och att såga tegel, de som torrborrar berg och krossar sten till kommunala väg- och husbyggen, de som gör skurpulver med kvartsmjöl i, de som mtalkar våra kära bildäck, de som ger plastprofiler lämplig längd och de som säckar och kör ut potatis är bara några av de grupper som i dag är exponerade för kvartsdamm, och några av dem har fått lungförtjockning betydligt snabbare än forna dagars stenbrots- och keramikarbetare. Vårt samhälle är inte mera post-industriellt än att vi tar för givet att ovan nämnda sysslor också utförs, och då är priset värt beaktande. På mer än tusen arbetsplatser finns det alltså risk för silikos, och femtio till hundra svenskar sjuknar varje år. Ett fattigspöke mitt i datavärlden är alltså en för tidig skambenämning på världens kanske äldsta yrkessjukdom, i synnerhet som datavärlden själv använder sig av kvarts i form av kisel till sina datachips och minneskärnor.

Rätt länge trodde man att silikosen skulle sanera bort sig själv i samband med att de flesta mindre gruvor, glasbruk, porslinsfabriker och järngjutier fick slå igen och lämna marknaden till få koncerner med modern teknik. En gammal silikosprodukt som gatsten har därtill slutat fabriceras helt. Men till modern teknik hör inte bara inkapslade processer, filter, utsug, utan i hög grad också nya borrar och kross- och slipverktyg som dammar betydligt värre än de gamla, dit hör också vanan att förlägga dammjobb som förut sköttes ute under tak, exempelvis att mala berg till grus, så att det inte blir så olönsamt. När bolagschefen jagar kostnader och personalen jagar bonuspengar får båda också lätt ett horn i sidan till dyra respektive sinkande skyddsmasker, utsugsaggregat och kåpor. Det är ju enklare att spruta vatten på sanden än att suga bort dess damm. Det är ju enklare att sätta den som styr en dammupprivande process

i bur än bura in processen själv.

De som i dag ses skrota, hålla, slipa i kvarts på en fabrik har kåpa på sig just när de utför dessa sysslor, men sen tar de av sig kåpan för att jobba med annat på den plats de dammat ner; då får de kvarts i alveolerna.

De som har hand om städningen på stålverk får dammsugaren överfull av mindre riskabelt damm, medan den fina kvartsen i stället tillförs luften, så när golven ser snygga ut har giftet ofta bara förflyttats upp i lämplig andningshöjd. Vid gjutning har man delvis ersatt kvarts med olivin, en annan sand, men dels är olivinsand inte heller kvartsfri, dels medger inte "produktionstekniken" att kvartssand frångås över hela linjen, dessutom ökar riskerna när kvartsen vid upphettning blir tridymit eller kristobalit, och hetta krävs vid gjutning. Modern teknik är heller inte alltid påfallande modern. Vid rivningar av lägenheter är det alltså vanligt att grovarbetare som saknar skyddsmask går lös på innerväggarna med slägga och bara pustar ut när Lützendimman lagt sig så tät att väggen inte syns, ett utmärkt sätt att snabbt få i sig kvarts. Av dessa och av flera andra skäl har silikosens självdöd kommit av sig. Den som vet mest om sjukan, Axel Ahlmark, har också framhävt att den i "modern exposition" har visat sådan livskraft att "allra största uppmärksamhet" krävs. Men om det saknas medicin och om det inte går att sopa undan dammet med rationaliseringskvastens hjälp, hur ska man då bli silikosen kvitt?

Det lär i själva verket vara enkelt. Tekniken finns. Alfa Laval och Kockums är bara två av flera svenska firmor som lyckats producera sugare, processinkapslingar och friskluftshytter som även i praktiken visat sig fungera effektivt till rimlig kostnad. I Södra Sandby nära Malmö ligger Mataki, ett av Sveriges större krossverk. Berget är kvartsrikt där, en viktig orsak till krossplaceringen. Av samma orsak fick flera arbetare silikos och tre av dem så svårt att de strök med,

det var på 1960-talet. Normalt dör silikosens offer sent och tyst och en i taget, efter år av andnöd, ofta nog på långvårdshem där de förväntas dö i alla fall, men på Mataki var det anställt folk som dog, och detta tätt inpå varandra, så det blev liv om saken. Facket krävde driftstopp, Marakis ledning lovade sanering, men det var rätt få som trodde att en fabrik som gjorde grus av berg vars kvartshalt överskred nittio procent någonsin skulle lyckas minska dammutsläppen till en godtagbar nivå utan att flytta till ett annat berg. Mataki lyckades emellertid med hjälp av tillgänglig utsgustekmk. Redan när Silikosprojektet gjorde sin granskning kring år 1970 framstod Mataki, nyss ett skräckexempel, som något av en hönsterkross, för ingen av arbetarna där fick längre i sig riskabla kvartsdammängder, ingen enda, mot en majoritet på 60-talet, dessutom gav Mataki fortsatt vinst. Och just det faktum att det fanns Mataki-exempel inom branscher, där det annars såg mörkt ut med en större del av styrkan dammexponerad över alla gränser, väckte förhoppningar, för gick det att få bukt med kvartsen även i extremt stendammiga processer borde det ju ligga inom möjlighetens gränser att knäcka bröstsjukan en gång för alla.

I samma riktning verkade ett larm från ännu en fabrik i Malmös närhet, från Lomma Eternit.* För lärmets gällde så kallad asbestos, en dammsjukdom som drabbar dem som inandas blå asbest, och asbesten kan ersättas av annat. Facket fick också fart på riksdagsmännen, och Arbetarskyddsstyrelsen har aldrig gått ut så hårt som när man drog i gång SU-projektet (Silikossuppföljningsprojektet) 1974. Nu skulle alla kvartsdammindustrier "totalsaneras", asbesten förbjudas och silikosen inom fem sex år

* Skåne är över huvud taget en stendammisprovins av första ordningen, storproducent av byggmaterial av grus och markbetong, cement och tegel

försvinna helt från arbetsplatserna. Man satte 1980 som ett gränssår: då om inte tidigare skulle vårt näringslivs motsvarighet till TBC vara ett minne blott. Den största arbetsmiljösamlingen i Sverige någonsin var därmed inledd. De första åren gjordes också mycket. En skara nyanställda ingenjörer med patos i miljöfrågor for runt på alla stålverk, gjuterier, krossar, stenhuggerier och skrev ut detaljanvisningar till var och en av dem. Rätt många företag fick kalla fötter av att så strängt och indiskret betraktas, de var mest vana vid att äta lunch med yrkesinspektören då och då och därvid nöja sig med vaga löften, i varje fall tog de sig för att minska på damningen så att det på rätt många kvartsindustrier efter några år var ungefär var femte anställd mot förut varannan som var riskutsatt. Och ett förbud mot särskilt farlig asbest drevs fram, låt vara främst med medias hjälp, asbesten kändes fräschare än kvartsen. Det såg helt enkelt halvvägs ut som om det satta målet också kunde nås. Då måste någonting ha hänt, så där kring 1977, då chefen för silikosutrotningen gick i pension och efterträddes av en mindre utrotningshågad FOA-man, för flera av de projektanställda ingenjörer som dragit tyngsta lasset slutade utan att andra sattes in i stället. Fast hela branscher återstod att kolla blev tjänsterna vakanta tiden ut. Och när det förbestämda segeråret var inne, alltså 1980, avhörde ingen enda jubelton, SU-projektet lades bara ned. Det var vid månadsskiftet juni-juli, och fackförbunden måtte haft semester, för kommentarerna blev mycket magra. Först två år senare kom slutrapporten, en grön och sonderfallande stencil på bortåt 150 glesa sidor som få har läst, för inte heller den lanserades med något pressuppbåd. Där presenteras fiaskot sida upp och sida ner som en succé av smart fasaduppsnyggande prestigekanslister.

Men varför slutade de ingenjörer som tog projektets målsättning på allvar? Jag har lärt känna en av dem, en man som nu gör barnprogram på Sveriges Radio och därför vågar skylta med sitt namn. Jag kallar honom ändå K – och SU-projektets ledning kallar jag för ASS. ASS som i Arbetarskyddsstyrelsen – i nedanstående försök till svar. K reste runt till alla stålverk, skrev rapport och utformade föreskrifter; ASS omformade K:s rapport utan att underrätta honom och behöll hans föreskrifter, så att gjuterier som syndade slapp att ta del av dem. K reste också runt till Skånes krossar, ett femtiotal, de flesta ganska små, och sände ASS en studie som tog fasta på positiva lösningar av typ Matakki; ASS lät även denna studie bli liggande tills yrkesinspektören i Malmö, som till slut fick läsa den, fann sakuppgifterna föråldrade. K:s intryck var att yrkesinspektörer ute på fältet lätt blir alltför måna om goda företagskontakter för att sätta sina namn på skrivelser som ställer hårda krav på företagen, varför han utbad sig om rätt att själv signera varje känslig anvisning och låta yrkesinspektören slippa; ASS underströk att Yrkesinspektionen i varje län är verkets bas lokalt, ett organsatoriskt fundament vars rätt och plikt att underteckna varje anvisning inte kan ifrågasättas. Tillsammans med ett team av ingenjörer tog K så fram ett antal kartblad där de företag som bröt mot reglerna för damm var tecknade med rött och de som följde reglerna var tecknade med grönt, kartblad som landets skyddsombud skulle få tillgång till per terminal för att på varje ort föra à jour med egna, aktuella siffror, en metod att nyttja datorn demokratiskt, i dialogprogrammets form, som ett slags skyddsombudens djungeltelegraf; ASS invände att utpekandet av namngivna företag var oförenligt med bolagssekretessens krav och lade de många datakartorna åt sidan, i slutrapporten nämns de inte alls.*

Vid flera industribesök fann K att företag som en gång skaffat filter och utsug inte sällan lät dem damma igen, stå oanvända eller bara komma till heders när det skulle mätas och efterlyste skärptare kontroll; ASS hänvisade K till den instans som sedan flera år notoriskt skytt just tvångsåtgärder, Yrkesinspektionen. Som kringresande ensaminspektör behövde K projektledningens stöd i ryggen för att orka tampas med de företag som bara visade sin dammfria fabrikation och när han ställde frågor log och bjöd på middag; ASS avstod dock från diskussion med K, gav aldrig klart besked om vilka krav på företagen som han kunde ställa och lät honom kort sagt stå utan stöd. När K av dessa skäl fann sig förhindrad att föra det projekt han knutits till ett tuppffjät närmare det mål som uppsatts och därtill blivit övertygad om att ASS gett upp försöket att bli av med silikosen och i stället njöde sig med att mäta och att skicka papper och gärna såg att K slog dank och lät ohälsan tuga still så avgick han. Han avgick, kan man säga, därför att han tog projektets målsättning på allvar. Jag sitter med det lik K har grävt upp, den gröna slutrapporten, i en stuga jag just fått lagfart på genom att till Norrtälje tingsrätt översända såväl mitt köpebrev som mitt köpekontrakt i såväl original som tre kopior på vilka två betrodda alfabeter på varje sida, sex per hand, betyder att sidan efterbildar originalet, vilket den därigenom inte gör, en bild av sorglustig byråkrati. Men den byråkrati som slutrapporten representerar tycks mig mindre komisk och mera värd att klaga på offentligt. Här krånglas inte språket till och inga kanslispetsfundigheter skämmer texten, som går att läsa utan förkunskaper. Men den som saknar förkunskaper tror sig läsa om ett framgångsrikt projekt, och den som äger förkunskaper vet sig läsa om ett misslyckat projekt,

* De finns dock programmerade på det centrala datornätet, kan tas fram

för den byråkrati som råder här är överslätandets, friserandets och det frimurartysta samförståndets. När åtta år har gått sen målet sattes högre än någonsin tillförne heter det plötsligt blygt att syftet med projektet var att "intensifiera" dammtillsynen, att inspektera arbetsplatserna och att få ut information om utsug, tre uppgifter som redan Silikosprojektet tog sig an på 60-talet. Att det i SU-fallet gällde att totalsanera kvartsdammindustrin från silikos till 1980 nämns inte alls i slutrapportens text, där 1974 års målsättningsformulering inte ens fått plats i bilagesektionen. Närmast den ursprungliga, radikala planen kommer en formulering på sid 5 där "samtliga" dammarbetsplatser avkrävs "erforderliga åtgärder" mot kvartsdamm, men denna uppgift nämns i andra rummet, i första rummet sägs projektets mål ha varit att få ut "tillgänglig kunskap", och det till företag som översköljts med gratistips från ASS i årtal. Om inte detta är urkundsförfalskning så undrar jag hur tjänstemännen på det statsverk som är satt att granska andra statsverks förvaltning vill beteckna det. När klyftan mellan mål och resultat på detta sätt retroaktivt har jämnats med marken möjliggörs en positiv beskrivning av projektet bransch för bransch, för om det förr var femtio procent av kvartsarbetarna som löpte risk att få silikos mot endast tjugo sen finns det ju grund för att med eftertryck tala om "intensifierad" tillsyn. Haken är bara den att silikosen alltså finns kvar på arbetsplatserna, och det var den som skulle sugas bort.

Dessutom är det oklart om de branscher som slapp bli inspekterade, bland dem slipvarubranschen, tegelbruken, många glasbruk och kemiska fabriker liksom delar av byggnadsindustrin, de omnämns i slutrapporten som kontaktade, verkligen nått de resultat de uppgett. Om man får mäta själv och tala om i telefon hur läget är är det

ju minst sagt frestande att bättra på. "Några" av landets kvartsrikaste gruvor ingick för övrigt aldrig i projektet. En annan punkt är ännu mera oklar. På Arbetarskyddsstyrelsen finns tre sanktioner att ta till mot företag som nonchalerar damningsreglerna: anvisning, föreläggande, förbud. Men Arbetarskyddsstyrelsen kan också bevilja företag som överklagar sanktionsbeslut dispens från dem. I slutrapportens sammanfattning heter det att "förelägganden eller förbud" har tillgripits i, jag citerar, "en del fall". Så står det, "en del fall". Och mer om fallen får vi inte veta. Annars är anvisningen den sanktionsform ASS förblivit trogen under hela SU-projektets gång, och detta även när den inte varit effektiv. En första anvisning följs av nr 2 och 3 i bransch på bransch, och inte ens när ASS vid ny kontroll efter ett antal år finner den tredje lika gagnlös som den första ser man skäl att trappa upp sin tillsyn med ett föreläggande eller ta reda på hur många som har sjuknat under brevväxlingens gång, man ser i stället skäl att sända ut anvisning nr 4, vars effekt dock inte kunnat redovisas då den utsänts först år 1980, som det rätt ofta står i slutrapporten. Miljösanering som retorisk rit. Dispenser står det desto mindre om: inte ett ord om detta har jag hittat. Och ändå vet man att rätt många firmor, särskilt sen bransch anvisningarna trycktes vid 1970-talets början, har sluppit följa utsugsföreskrifter som de haft ekonomiskt svårt att följa. Ja, framgångsrika överklaganden och undantag från reglerna har blivit så vanliga att många skyddsombud i likhet med miljöexperterna på LO inte längre tror att ASS tar silikosbekämpningen på allvar. Man kan ju tycka att ett företag som i miljöväckelsens tid förser sin personal med silikos har skäl att minska dammet för sitt ryktes skull, oavsett vad man sagt och gjort på ASS, men är man liten i sin kärva bransch

eller så stor att man har råd att dra en tyfnadsslöja över statistiken avtar saneringsviljan snabbt, särskilt om värste konkurrenten fått dispens. Miljöväckelsens tid är som bekant en tid av sjunkande miljömoral. "Allt är ju farligt nu för tiden." I 1982 års slutrapport nämns heller ingenting som gjorts mot dammet sedan 1980. De som slapp inspekteras inom SU-projektets ram tycks också sluppet sen, så risken finns att man i dag på ASS har sämre grepp om dammsituationen än när professor Ahlmark varnade för kvartsen 1974. Det kan på nytt ha blivit fler än tjugo procent av kvartsarbetarna som drabbas; betydligt fler.

Till sist en framtidsbild.

Om några år, när byggandet på nytt har skjutit fart och nya silikosfall "oväntat" inträffat i Blekinge och i nordöstra Skåne, blixtkallas bekymrade representanter för privat och statlig dammbekämpning, plus folk från universitet och fack, för att gemensamt göra upp en plan för silikosens snara utrotning. Riksdag och media trycker häftigt på, för några av de sjuka har just dött, opinionen kräver åter handling. De samlas på Åhus' gästgivargård som höstsåsongens första lunchsällskap, och chefspersonerna noterar redan från start med lika stor belåtenhet att ålen hållit stilen sen de sist var här på chefsutvecklingskurs och att de flesta ansikten de ser är välbekanta, kanske från det förra dammprojektet, kanske från en sammankomst i "Näringsliv och samhälle" eller från en paneldebatt om skyddsproblem, om inte just från chefsutvecklingskursen, ibland är Sveriges litenhet en fördel. Är man bekanta kan man också tala, och kan man tala blir det resultat! För övrigt är det inte sällsynt att staten och näringslivet byter chefer. Under den nya krafttagskonjunktur som traktens silikosfall drivit fram har radikala föreläsare

som K och dr Westerholm på LO på nytt känts viktiga att bjuda in, så cheferna för andnödsindustrin och ASS får utstå obehagliga beskrivningar av kvartsens farlighet, beskrivningar de ansträngt applåderar, innan de inför media kraftfullt hävdar, förlitande sig på dess korta minne, att alla parter nu för första gången gått samman för att knäcka silikosen. "På 90-talet ska den vara borta, om ni nu bara ger oss arbetsro." En av diverse parter sammansatt projektgrupp drar upp riktlinjerna för en rikstäckande dammsugningskampanj, och när det inte är session i gruppen möts parterna på mera informellt maner, på tu man hand, i bar och bastu, vilket är särskilt givande för chefer som alltför lätt blir hemmablinda och behöver lära sig att se på tingen ur andra perspektiv än de är vana, försäkrar de varandra varje kväll.

En tillsynsdirektör på ASS och en koncernchef inom specialstål lär sig till exempel att förstå varandra på ett för båda parter lugnande och hoppfullt sätt, för när den förre kärvt betonar att det nu får vara slut på torrsopning och oinkapslad skrotning av skänkarna i gjuterierna, liksom med utsug som har slutat suga, förstår den senare att han, om han förbättrar sop och sug och skrot, kan räkna med fortsatt kvartsdispens i de processer där det är "omöjligt" med olivinsand, liksom att prestationslön kan behållas vid särskilt dammiga arbetsmoment. Och när den senare betonar att den svåra konkurrenssituationen gör teknisk diskretion allt viktigare förstår den förre att den senare är redo att eliminera dammet så att det tydligt märks i statistiken, en särskilt angelägen sak för ASS, bara han tillåts göra det i takt med verkligheten inom stålkoncernen och slipper skylta med sitt firmanamn om dammprojektets ledning binder sig för en orimlig takt. Belevade som båda parter är, sen barnsben lärda att tala lågmält, uppträda korrekt,

förlita sig på samförstånd bland likar och se så ljusst och konstruktivt på tingen att andnödsmörkret liksom inte syns, enas de också lätt om att det nya projektet måste skötas kompetent och inte hetsas fram så att det uppstår kaos och turbulens på företagen och att det viktiga för dagen är att ge politiker och journalister ett köttben, så att en av sekretess omgärdad arbetsro kan femårsköpas. Om man kör fast på nytt så får man väl i värsta fall se till att få projektet begravt i tysthet någon sommardag, men det ska nog gå vägen denna gång, tekniken går ju framåt dag för dag, och silikos är ju en stenålders-åkomma, inte sant, och läkarna måste väl snart få fram ett botemedel.

I andra rum förs likartade samtal, alltmedan ledningsgruppen kämpar på med Nya Silikosprojektets plan, och när det efter några dar är slut på träffen har på detta sätt projektet

försetts med två vitt skilda strategier: en som offentliggörs och som går ut på att få bort det hemska stendamm och en som inte alls offentliggörs och som går ut på att få bort det hemska rubriksvartmålandet av detta damm. Och facketts företrädare ser vad som är på väg att ske på nytt och stör den ljusa stämningen vid slutsessionen med dova varningsord, men längre går de inte, för det stundar lönematch och partsförhållandet är denna höst för känsligt för att störas; det får bli påökt som andnödsmedicin som förr. Då räcker K upp handen, men den låtsas ingen på podiet se. Sen är det slut, och Sveriges hittills största satsning på en bättre industrimiljö har sjösatts. De flesta är nog också ganska nöjda när de får hem till sina arbetsplatser. De radikala har fått tala öppet och driva fram ett radikalt program, och den byråkrati som samförstånds-föreningar stat och näringsliv har segrat, som den är van sen några hundra år.

Göran Palm: Sverige en vintersaga (med förf:s tillstånd)

Hemställen

På grundval av det i motionen anförda hemställs

1. att riksdagen beslutar att SU-projektet uppföljes genom att samtliga arbetsplatser med sten- och asbestdamm kontrolleras vad beträffar utsug, skyddsutrustning och andra riskminimerande åtgärder.

2. att riksdagen hos regeringen begär att berörda myndigheter ges i uppdrag att granska om tidigare information om risker och om möjliga motåtgärder på arbetsplatser med sten- och asbestdamm är tillfyllest och när samtliga ansvariga och anställda,

3. att riksdagen beslutar att ansvariga myndigheter och ansvariga inom industrin med sten- och asbestdamm skall se till att alla nödvändiga motåtgärder mot asbestos och silikos vidtas inom bestämd tid – bl.a. genom substitutionsprincipen,

4. att riksdagen hos regeringen begär att "urkundsförfalskningen" i slutrapporten gällande omformulering och försvagning av den ursprungliga målsättningen (se s. 163–164 i Göran Palms dikt) granskas och, om det visar sig vara urkundsförfalskning eller annat från allmänhetens intresser otillbörligt förfarande, leder till vidare åtgärder.

Stockholm den 23 januari 1990

Mot. 1989/90

A269

Anna Horn af Rantzien (mp)

Åsa Domeij (mp)

Carl Frick (mp)

Inger Schörling (mp)